

Řecké báje, pohádky a Achilleova cesta

RŮŽENA DOSTÁLOVÁ

Po obvyklém vydávání starověkých řeckých mýtů, o kterých koncem roku 2010 běžel na počest dr. V. Zamarovského pořad na jednom z kanálů České televize, vydaný později i knižně, se poprvé na našem knižním trhu objevuje překlad dvaceti čtyř *Nových řeckých bájí* z pera filheléna J. Zábranského (Artesto-Art production 2010). Autor tu seznamuje čtenáře s pohádkami a legendami z období Byzance, turecké nadvlády a řeckého novověku, jak je slyšel od svých přátel na ostrově Lesbu nebo jak je našel při četbě řeckých autorů (I. Venezis, Aiolská země; N. Kazantzakis, Hlášení El Grecovi, Alexis Zorbas; S. Myrivilis, Královna moře; A. Karkavitsas, Moře) i byzantských (Digenis Akritas, Prokopios, Joannes Geometres) i moderních (L. Durrell, J. Herrinová).

Kniha je dokladem toho, že fantazie a řecká záliba ve vyprávění nekončila starověkem, ale že čtenář může i ve středověké a novověké řecké literatuře nalézt zajímavé příběhy vytvořené řeckou lidovou fantazií.

S původními řeckými pohádkami se může český čtenář seznámit v překladu v knize *Paní moře* (přel. M. Kulhánková). Po knize *Řecké pohádky, bajky a anekdoty* (přel. P. Šourek, D. Kostomitsopoulos, 2000) je to již druhý výběr z velikého pokladu řeckého ústního folklóru, v němž se vedle motivů známých i z jiných evropských pohádek nalézají i vliv orientální nebo i motivy a postavy známé z řecké mytologie (moira, neraidy, gorgony, Charos, Hádés). Ne nadarmo je řecký výraz pro „pohádku“ – *paramythi* příbuzný se starověkým slovem *mýthos*.

Kniha i její předmluva je dokladem významu studia řecké lidové tvorby zvláště pro studium řecké literatury a poezie.

V r. 2010 bylo v Praze napsáno další prozaické řecké dílo – novela Konstantina Kokosise (velvyslance Řecké republiky v České republice) *Dlouhá Achilleova cesta* (*Το μακρό ταξίδι του Αχιλλέα*). Jedná se o novelu ze současnosti (20. stol.), jejíž český překlad se český čtenář brzy dočká. Příběh může být pro něho zajímavý tím spíše, že hlavní postavou je mladý Řek, který žil po občanské válce v Čechách (zpočátku v domově pro řecké děti). V novele nacházejí odraz potíže, s nimiž se tito navrátilivší se nedobrovolní emigranti (*πολιτικοί πρόσφυγες*) po návratu do Řecka setkávali a psychologické stopy, které v nich nedobrovolný život v cizině zanechával.